

KOSTEN / BATEN

Voordat een bedrijf van strategie verandert of intern een ingrijpende verandering doorvoert, wordt meestal een kosten/baten-analyse toegepast om te zien of de nadelen opwegen tegen de beoogde voordelen. Daarvoor huren ze een gespecialiseerd bedrijf in dat de expertise in huis heeft om een redelijke inschatting te kunnen maken van wat het gaat kosten en wat het zou kunnen opleveren. De natuurindustrie onderneemt de laatste decennia enorme projecten die zeer ingrijpend zijn. Allereerst voor de flora en fauna van het gebied dat aangepakt wordt, maar ook voor de omwonenden en de bezoekers van zo'n gebied.

Voor zover ik weet hebben natuurorganisaties voordat ze aan een groot project beginnen nog nooit overwogen om van te voren een kosten/baten-analyse uit te voeren. Integendeel, eerst wordt intern een doel geformuleerd, daarna wordt het besluit naar buiten toe verdedigd en na afloop wordt door de organisatie zelf bekeken of de doelen gehaald zijn. Het principe van de slager die zijn eigen vlees keurt. Geen wonder dat de resultaten bijna altijd positief zijn, zonder dat natuurliefhebbers in het veld daar de bewijzen van zien.

Een voorbeeld waar ik me in een column al eens vaker aan geërgerd heb, is het dicht bij mijn woonplaats gelegen Nationale Park Drents Friese Wold (DFW). Het uitroepen tot een nationaal park vormde het startsein om het gebied intensief onder handen te nemen. Het hart van het gebied bestond uit enorme naaldbossen, waarvan je je als beheerder terecht kon afvragen of dat niet al te eentonig was. Er is echter op z'n grote schaal gekapt dat nu een nieuw soort eentonigheid is ontstaan, namelijk die van een volledig gefragmenteerd bos. Die term is van roofvogelspecialist Rob Bijlsma en geeft goed de huidige situatie weer: in een zee van pijpenstrootje liggen plukjes naaldbos met hier en daar groepjes loofbomen en een enkele beuken- of eikenlaan. Volgens Bijlsma is de roofvogelstand in het DFW gehalveerd en het broedsucces van de zeldzame Wespendif is nu vrijwel nihil. Dat laatste is niet alleen te wijten aan de versnippering van het bos, maar ook aan de verloedering van het boerenland. De Houtduif, het favoriete prooidier van de Havik, is zo achteruitgegaan dat deze toppredator noodgedwongen alles pakt wat maar voorhanden is, dus ook Wespendifen.

De Boomleeuwrik daarentegen gaat het voor de wind en ook de bedreigde Tapuit doet het lokaal goed in het DFW. Dus winst en verlies. Alleen hebben natuurorganisaties sterk de neiging om al hun ingrepen te presenteren als de creatie van louter win-win situaties. Een vorm van liegen die burgers zand in de ogen strooit, waardoor plannenmakers de natuur kunnen inrichten naar eigen goeddunken. Maar de weerstand groeit. Zie bijvoorbeeld de ophef over de plannen van Staatsbosbeheer in Boswachterij Schoorl. Burgers van Bergen en Schoorl verzetten zich tegen het kappen van enkele landschappelijk zeer fraaie dennenbossen. Toevallig zijn dit de mycologisch rijkste dennenbossen van ons land. Dus de NMV heeft er alle belang bij om het proces dat hier gaande is zeer kritisch te volgen en geen genoegen te nemen met de argumenten die SBB tot nog toe heeft gebruikt. Ze voeren aan dat de Tapuit gered moet worden en dat de natte valleien terug moeten komen. Daar zal niemand tegen zijn. Maar het is niet het ruimtegebrek dat deze vogel parten speelt en evenmin de drankzucht van de dennen die verantwoordelijk is voor de verdroging van het duin. Tegenargumenten worden vriendelijk aangehoord, maar leiden zelden tot wijziging van de plannen. Die staan vast, ondanks alle protesten. Het zou verstandig zijn als SBB en andere natuurorganisaties bereid waren om op een project dat zoveel weerstand oproept een kosten/baten-analyse los te laten. Natuurlijk uitgevoerd door een onafhankelijke instantie. Als natuurorganisaties echt overtuigd zijn van de degelijkheid van hun eigen plannen, hebben ze niets te vrezen. Maar vermoedelijk zijn ze bang dat zal blijken dat nogal wat natuurprojecten voor een niet onbelangrijk deel gestuurd worden door goede bedoelingen en natte-vinger-werk!

door Rob Chrispijn

